

0/382

LA CAMPANA DE GRACIA

DONARÀ AL MENOS UNA BATALLADA CADA SENMANA

AQUEST NÚMERO 10 CÉNTIMS PER TOT ESPANYA

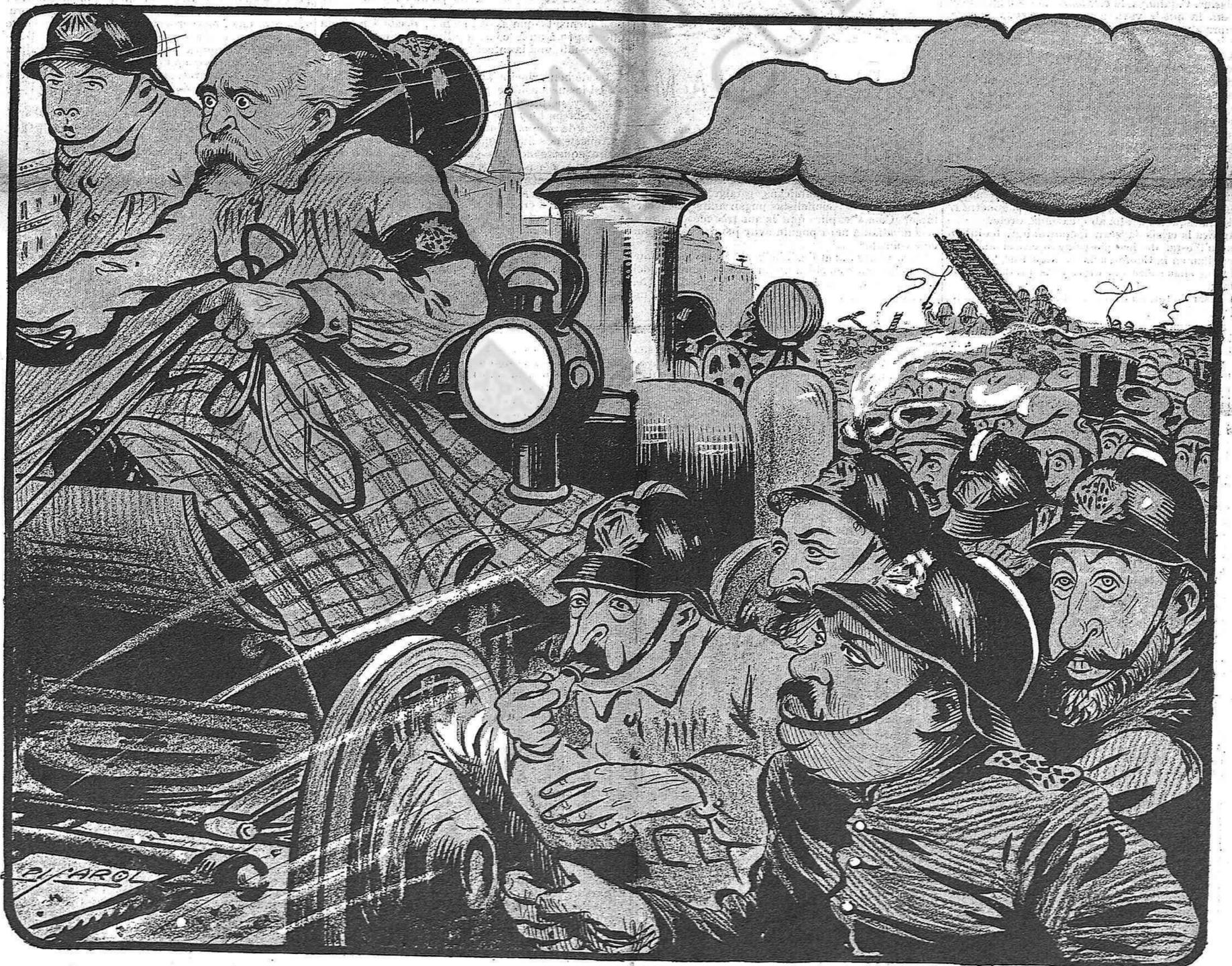
NÚMEROS ATRASSATS: DOBLE PREU

ANTONI LÓPEZ, EDITOR
(Antiga casa I. López Bernagosi)

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ: LLIBRERIA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, NÚM. 20, BOTIGA
BARCELONA

PREU DE SUSCRIPCIÓ: Forà de Barcelona cada trimestre ESPANYA pessetas 1'50.—Cuba, Puerto Rico y Extranjer, 2'50

Els bombers de la Llibertat

—¡Hi ha foch, noys! ¡Allà tots ab la bomba, sense distinció de barris ni de brigadas!

ULLADA POLITICA

QUELL projecte de Lley de las jurisdiccions qu' en Moret proclamava intangible, va sent objecte de tals modificacions, que prompte no l' coneixerá la Comissió del Senat, que va donar-lo a llum. Davant de l' avalanxa d' esmenas que haurian fet interminable la seva discussió, y en la impossibilitat material de apelar a la sessió permanent, el govern ha hagut de resignarse a que li embollessin el toro brau que pretenia llansar contra la llibertat de l' emissió del pensament. De concessió en concessió, s' han suprimit articles, se n' han refundit d' altres, y de alguns se n' ha tret la malicia continguda en l' adverbí «indirectamente» que deixava al arbitre dels Tribunals el cástich exagerat de las manifestacions més innocents.

A pesar de tot, encare queda molt per correjir, y es de creure que ab l' energia y la tenacitat de las oposicions se farà bona feyna.

L' actitut del exércit, que algú volia presentar com una coacció sobre l' Parlament, se va aclarint de dia en dia. El coronel de artilleria Sr. Villegas, en una conferencia donada en el Centre Militar, va posar el dit a la llaga, ab una sinceritat y un valor dignes dels majors elogis. No hi haurá, després de las sevas manifestacions, qui pretengui que la forsa pública se pugui convertir en l' amparo incondicional del mals governs, en detriment del dret perfecte de censurarlos que la Constitució vigent reconeix en tots els ciutadans. L' exércit no caurá en el parany que li preparavan els que á pretext de investirlo de unas prerrogativas exageradas, pretenían cubrirse darrera d' ell pera no tenir que donar compte a la opinió dels seus abusos. Del exércit han partit ja veus autorizadas, repudiant tota participació en maquinacions contrarias a la práctica de la llibertat civil.

Aquest asserenament de l' atmósfera es degut a la valenta y inteligentíssima campanya de las minorias del Congrés, y de una manera especial als diputats republicans, que han pres en ella una part tan brillant y en alguns moments de unas efectes tan decisius. Catalunya, la bete noire de las oligarquias, qu' era la que s' veyá més amenassada, s' ha fet dentora ab ells del seu etern agrahiment.

A Fransa ha estallat de la manera més inesperada una crisis ministerial.

Ha donat lloch a la cayguda del govern una aca-lorada discussió sobre la forma de procedir a l' inventari de las iglesias. Malament han agrahit la prudencia de n' Rouvier els elements reaccionaris y ls grupos de la dreta, y com per altra part l' extrema esquerra no veyá ab gust que s' emplehessin tants miraments, en Rouvier s' ha trobat cullit, entre dos focs, y el resultat ha sigut que perdés una votació al sotmetre a la Cámara la qüestió de confiança. 267 vots de las oposicions contra 234 de ministerials (diferencia 33), varen derrotar al govern. L' extrema esquerra s' aliá ab l' extrema dreta.

Agrava la crisis la seva inoportunitat, tenint en compte l' estat de las qüestions internacionals que s' ventilan en la Conferencia de Algeciras, y que giran totas ellas sobre els drets y las pretensions de Fransa.

A pesar de tot, no dúptem un moment que la Re-

pública sortirà en bé de aquesta proba, com n' ha sortit de tantas altres, gracias a la elasticitat dels recursos de que disposa una forma de govern encarnada ab l' esperit públich.

Son molts els que temen y rezelan que de la Conferencia de Algeciras no podentne sortir cap solució práctica, n' resultarà tal vegada la tremenda guerra europea. Al efecte senyalan la existencia de preparatius, per part de Alemania especialment, que no tenen res de tranquilisadors.

Pero, en tot cas, la perturbació de la pan no tindrà efecte sense la protesta enérgica, y tal volta alguna cosa més, de la gran solidaritat socialista, cada dia més important en els principals paissos d' Europa.

El dia 5 del corrent se reuní en la Casa del Poble de Brusselas la delegació permanent del partit socialista internacional, haventhi assistit Bebel y Kautsky, per Alemania; Jaurés y Vaillant, per Fransa; Keir Hardie y Hyndmann, per Inglaterra, Troelstra, per Holanda, y alguns altres qu' en conjunt representant alguns milions de treballadors.

Se tractá un assumpto de gran actualitat: «determinar la disposició més convenient dels socialistas de tot el mon en el cas de una guerra.» Y fou adoptada la proposició de Vaillant, en virtut de la qual tan bon punt se tingui noticia de la probabilitat ó possibilitat de una guerra, ls partits socialistas de las nacions interessadas, concertarán ab intervenció del Comité executiu, l' acció immediata y combinada pera prevenir y impedir que la guerra estalli. Al mateix temps, el secretari de la mesa permanent de Brusselas avisará als partits socialistas dels demés paissos pera que la classe obrera de tot el mon adopti un' acció comú y eficaz pera prevenir y impedir la guerra per tots els medis.

Bó es que siguin coneguts aquests acorts. El seu cumpliment rigorós posará fi a las bélicas aventuras trista herencia de las edats bárbaras y flagell de la humanitat. ¡Benhaja una y mil vegadas la preponderancia del poble treballador en tots els paissos que van a la vanguardia del progrés!

Si diu el vell adagi que «quan un no vol, dos no s' barallan», millor n'ncare s' haurá de reconèixer que la guerra se farà impossible, quan siguin els pobles els que s' oposin a ferla.

PEP BULLANGA

AB EL COR A LA MA

L' únich argument que s' esgrimeix contra la solidaritat catalana es aquest: «Com se comprén que homes que professan ideas tan distintas: republicanas, catalanistas y tradicionalistas pugan unir-se y concertarse? Com s' explica que ls que tres mesos enrera s' combatian a mort puguin avuy pendre part en un acte colectiu?»

Aquest argument l' aduheix en Moret en el Congrés; el repeteixen els individus de la Comissió del projecte de Lley de Jurisdiccions, y algú que altre, ignorém per quins motius, els hi fa coro. Pero es un

argument de pura apariéncia, que careix de base seria. Tant es aixís que l' esperit públich de Catalunya ab la seva actitut resolta y decidida, l' desdenya y l' arrulla ab creixent entusiasme.

«De debó troban extrany qu' elements que tres mesos enrera s' combatían a mort puguin pendre part en un acte colectiu? Per nosaltres no n' té res d' extrany. ¿Es que durant aquests tres mesos aquí no ha passat res? ¿Es que no hem estat a punt de que s' establis una Lley especial conculcadora de tots els drets reconeguts per la Constitució del Estat? ¿Es que haviam de veure ab indiferéncia com á pretext de reprimir suposats delictes contra la patria y l' exércit s' anava a establir un estat de cosas que posava en mans dels governs de las oligarquias mic-nárquicas un arma terrible pera donar compte de la lliure emissió del pensament, aixís en el periódich com en la tribuna, un medi expeditiu per acabar arbitrariament ab la premsa, ab las associacions y fins ab els individus que fessin nosa als monopolisadors del poder públich?»

En la primera página del present número y en una forma gráfica, hem procurat expressar la rahó de la solidaritat catalana. Quan se cala foch a un edifici, hi acuden els bomberos a tota pressa. No s' entenen pas a preguntarse com se diuen, ni lo que pensan, ni lo que volen: sino que veyent el foch corren tots a apagarlo sense fiarse en més dibuixos. Un deber sagrat els impulsa, y allá van tots com un sol home, y allá com un sol-home treballan a qui més pot, pera contenir els estragos del devorador element.

Aquest es el nostre cas. No era sino el gran edifici comunal de la Llibertat de Catalunya y d' Espanya entera el qu' estava en perill d' arborarse: una propietat qu' es de tots els ciutadans, y a tots els ciutadans necessaria igualment pera l' exercici de sos drets... ¿Y haviam de permetre que desapareguessin, sols perquè ls bomberos de la Llibertat y del Dret, no pensém de la mateixa manera en un sens fi de qüestions agenas a la que ns uneix? ¿Y haviam de resignarnos a pérrela sols pel gust de renovar el recort agre de passadas discordias? Donchs qué! ¿Per ventura aquí no ha de tenir la política altre objectiu que destróssarnos mutuament a utilitat y benefici del enemich comú?»

Si dolenta signés l' actitut adoptada, sempre hauria de constar que no hem sigut nosaltres, sino aqueix enemich comú els qui ns ha unit a forsa de atropellos y de amenassas al nostre dret, que val tant com la nostra vida.

El ho ha volgut y es just que s' ho trobi. Pero en recta justicia no podrá may la nostra unió ser taxada de immoral per l' heterogeneitat dels elements que la componen, desde l' moment que respón a un fi concret y limitat que no afecta lo més mínim a la integritat de las ideas de cada grup.

Desde bon principi s' va dir ben clar: «Volém que s' alsi la suspensió de garantias que pesa sobre Barcelona y sa provincia; volém que no arribi a ser aprobada la Lley en projecte contra ls nomenats delictes de opinió.» Y de aixó no ns hem mogut.

Aquests dos fins inspiraren el meeting de Girona: sobre aquests dos fins gira l' empenyada discussió sostinguda per nostres representants en el Congrés: de aquests dos fins no se separa un punt el gran moviment de la solidaritat catalana.

Y arribém a creure que a ésser aquest objectiu tan concret, tan clar, tan categórich es deguda la forsa immensa incontrastable de la campanya que s' está realisant, y en la qual tenim ocasió de apreciar contínuament la potencia de tot gran moviment de opinió, y lo molt que pot esperar Espanya de que aquests medis s' utilisin sempre que vingui l' cas, en contra dels governs que, prevalguts fins ara, de

argument de pura apariéncia, que careix de base seria. Tant es aixís que l' esperit públich de Catalunya ab la seva actitut resolta y decidida, l' desdenya y l' arrulla ab creixent entusiasme.

«De debó troban extrany qu' elements que tres mesos enrera s' combatían a mort puguin pendre part en un acte colectiu? Per nosaltres no n' té res d' extrany. ¿Es que durant aquests tres mesos aquí no ha passat res? ¿Es que no hem estat a punt de que s' establis una Lley especial conculcadora de tots els drets reconeguts per la Constitució del Estat? ¿Es que haviam de veure ab indiferéncia com á pretext de reprimir suposats delictes contra la patria y l' exércit s' anava a establir un estat de cosas que posava en mans dels governs de las oligarquias mic-nárquicas un arma terrible pera donar compte de la lliure emissió del pensament, aixís en el periódich com en la tribuna, un medi expeditiu per acabar arbitrariament ab la premsa, ab las associacions y fins ab els individus que fessin nosa als monopolisadors del poder públich?»

En la primera página del present número y en una forma gráfica, hem procurat expressar la rahó de la solidaritat catalana. Quan se cala foch a un edifici, hi acuden els bomberos a tota pressa. No s' entenen pas a preguntarse com se diuen, ni lo que pensan, ni lo que volen: sino que veyent el foch corren tots a apagarlo sense fiarse en més dibuixos. Un deber sagrat els impulsa, y allá van tots com un sol home, y allá com un sol-home treballan a qui més pot, pera contenir els estragos del devorador element.

Aquest es el nostre cas. No era sino el gran edifici comunal de la Llibertat de Catalunya y d' Espanya entera el qu' estava en perill d' arborarse: una propietat qu' es de tots els ciutadans, y a tots els ciutadans necessaria igualment pera l' exercici de sos drets... ¿Y haviam de permetre que desapareguessin, sols perquè ls bomberos de la Llibertat y del Dret, no pensém de la mateixa manera en un sens fi de qüestions agenas a la que ns uneix? ¿Y haviam de resignarnos a pérrela sols pel gust de renovar el recort agre de passadas discordias? Donchs qué! ¿Per ventura aquí no ha de tenir la política altre objectiu que destróssarnos mutuament a utilitat y benefici del enemich comú?»

Si dolenta signés l' actitut adoptada, sempre hauria de constar que no hem sigut nosaltres, sino aqueix enemich comú els qui ns ha unit a forsa de atropellos y de amenassas al nostre dret, que val tant com la nostra vida.

El ho ha volgut y es just que s' ho trobi.

Pero en recta justicia no podrá may la nostra unió ser taxada de immoral per l' heterogeneitat dels elements que la componen, desde l' moment que respón a un fi concret y limitat que no afecta lo més mínim a la integritat de las ideas de cada grup.

Desde bon principi s' va dir ben clar: «Volém que s' alsi la suspensió de garantias que pesa sobre Barcelona y sa provincia; volém que no arribi a ser aprobada la Lley en projecte contra ls nomenats delictes de opinió.» Y de aixó no ns hem mogut.

Aquests dos fins inspiraren el meeting de Girona: sobre aquests dos fins gira l' empenyada discussió sostinguda per nostres representants en el Congrés: de aquests dos fins no se separa un punt el gran moviment de la solidaritat catalana.

Y arribém a creure que a ésser aquest objectiu tan concret, tan clar, tan categórich es deguda la forsa immensa incontrastable de la campanya que s' está realisant, y en la qual tenim ocasió de apreciar contínuament la potencia de tot gran moviment de opinió, y lo molt que pot esperar Espanya de que aquests medis s' utilisin sempre que vingui l' cas, en contra dels governs que, prevalguts fins ara, de

la indiferéncia del país, se tenian per omnipotents y s' creyan autorisats per tot.

Al obrar com hem obrat ens ha cabut la fortuna de senyalar a Espanya un camí de salvació, y de aixó n' estém satisfets y ufans. No, no es possible que s' perdi un exemple tan hermós de sana y fructífera independéncia.

Mes hi ha qui volenthi veure més que lo que permet l' horisó sensible, dona vol a la fantasia y fa cálculs sobre ls beneficis ó las perduas que de la solidaritat catalana podrán resultar en definitiva pera tal ó qual de las agrupacions que la componen.

Per lo que a nosaltres aspecta—y parlem ab el cor a la má—el principal benefici ja l' hem obtingut, desde l' moment que s' ha invalidat ó poch menos la terrible amenassa que pesava sobre la Llibertat. Estém orgullosos de la part brillant y eficaz que han tingut en la campanya els nostres dignes representants en el Parlament, que han pres al seu cárrech l' impugnació del fatidich projecte. En Salmerón, l' Azcárate, en Melquiades Alvarez, en Junoy, en Colrominas, en Morote, en Salvatella, en Menéndez Pollarés, en Nougés, en Zulueta, han sigut en aquest punt els inspirats intérpretes de las aspiracions generosas del partit de Unió Republicana. Cego ha de ser qui no aprecihi ls magnífichs resultats de la seva obra. Perque, en la present ocasió, s' ha de reconèixer que han fet doble feyna. Mentres per una part han contribuít més poderosament que ningú a desbaratar las maquinacions lliberticidas del govern, per altre costat han realitat un treball de poderosa atracció envers las solncions republicanas, las únicas que poden salvar a Espanya.

Perque, importa dir la veritat entera. Ab tota sa immensa valia, no bastava el concurs exclusiu de las masses populars, tan generosas, despresas y entusiastas, pera procurar l' adveniment de la República. D' aixó n' estém persuadits. Una República de partit, una República de classe, no pot venir may, ni cas que vingues fora viable. Els més heroichs esforços que poguessim realisar s' estrellarian sempre en la hostilitat dels uns y en la indiferéncia dels altres. Precisa aixamplar el camp, pera donar major extensió y major forsa a l' acció republicana. Precisa que molts elements que fins ara miravan ab rezel injustificat la solució republicana, s' acostumin a considerarla com la única salvadora, y que no la temin, ni repugnin tampoch els únichs medis que poden portarla, que son forosament els medis revolucionaris. Recordis sino que la Revolució del any 68 no va ser possible sino quan va contar ab el concurs decidit dels elements de la titulada Unió liberal que representavan una forsa conservadora. Tinguis en compte que sigué un conservador, Mr. Thiers, qui de l' Asambleja monárquica de Burdeos, ne feu surgir la República francesa, aquesta mateixa República que, de progrés en progrés, acaba de arribar a solncions tan radicals com la separació de las Iglesias y l' Estat y l' establiment del retro obrer.

Donchs per aquest camí de l' atracció hem anat avansant considerablement en aquesta última campanya. Dels nostres progressos ne respónen la mal dissimulada rabia d' en Moret, el mal enfrenat despit d' en Maura, que s' quedan a Catalunya sense un sol partidari, y demá s' hi quedarán en tota Espanya. Dels nostres avensos n' es una demostració palpable la convicció que va formantse en la part més numerosa y més inteligent de las agrupacions catalanistas, de que tan sols dintre de la República ha de ser possible realisar adequadament l' aspiració autonómica.

Aquesta convicció s' concretará ó deixarà de concretarse, no ho sabem; pero en el primer cas molt hi guanyará l' partit republicá, y en el segón cas, res hi pot perdre. Perqué l' partit de Unió republicana

De desgracia

A bon xich que han tocat las nou y encare no hi ha l' teló enlayre. El segón apunte va com una llassadora de l' un quarto al altre, donant pressa als que han de sortir primer, perquè l' públich comensa a cansarse y als picaments de mans de impaciencia comensa a barrejar-s' hi algún crit que, de dalt las taulas estant, sembla com si diguessin: ¡Ganduls!

Pero com qu' en totas las funcions de aficionats, sempre n' hi ha algún que si s' ha de comensar a las nou en punt, a un quart de deu encare li faltan cinch carambolas per acabar la partida, y quan arriba, ab la pressa de vestir-se, s' posa ls guants als peus y las botas a las mans ó surten mil altres interrupcions imprevisas, el cas es qu' eran ja dos quarts de deu quan el segón apunte preparava las figuras que havian de comensar y pegava un cop de má al teló de boca senyalant al apuntador que ja podia fer alsar la cortina.

Pero l' apuntador, veyent que no s' comensava, s' havia cregut que tenia temps de pendre café y van tenir de anar a buscarlo.

—¿Qui té l' exemplar?—digué entrant atrafegadament.

—En Peret l' ha de tenir, que hi estudiava;—res pongué l' que feya de galán jove, senyalant a un que ab la barba que duya, ja s' veyá qu' era el traydor.

—¡Vatíal!. Ara me l' he deixat a casa sobre la taula;—respongué aquest, pegantse tal cop de má al front que li saltá la perruca per darrera.

—Ja pots corre a buscarlo a corre-cuyta!—digué ab tó de rabia un que, per lo polit que anava, ja s' coneixia qu' era l' primer galán y director.

—Jo, aixís vestit de guerrero, vols que hi vagi!

—Un ó altre, pero depressa.

—Vina, tí, Vicentet; corre, ves a casa y digas a la mare que t' donguí aquell llibre que hi ha sobre la taula del meu quarto; ves volant qu' en tornant te donaré den centíns.

Sortí el xicot depressa com un tap de graciosa a buscar l' exemplar que, per desgracia, era l' únich que tenian de aquella obra, havent tingut de fer quadernillo pel segón apunte.

Entre tant el públich, cansat d' esperar, s' entretenia movent xivarrí y picant d' ulls, justificant lo segón l' aversió que tingui jo als apuntes, perquè no

sempre signifcan aprobació, sino que devegadas son pitjors que una xiulada.

Dalt a las taulas se consumían esperant; el galán s' havia sentat a un silló d' época, y ab el colze a la taula y la barba sobre l' puny, semblava que s' repassés el paper, pero lo que realment feya era dir de baix en baixa una lletania de impropis contra la gent descuridada; el galán jove, xicot ple de foch y mal genit com ell sol, passejava febrós amunt y avall d' escena, dihent que no li costaria res d' enjegar-ho tot a fregar, que ja estava cansat de que tothom tingúes tan poca ansia, etc., etc., y l' barba anava de un a l' altre recomenant que prenguessin paciencia, que tots tenim un desuyt, que no cal amohinar-se per tan poca cosa y acabant de amohinar ab sa xarameca als que ja ho estavan prou.

El galán jove matava dos pardals ab un tiro, puig ab l' excusa de la falta d' exemplar y la tardansa de comensar, se desfogava de la rabia que li feya un grup que, en un recó algo fosc de darrera els bastidors, formavan un aficionat que no sortia aquell dia y la dona del apuntador, dama jova bastant maca y d' la que s' havia enamorat el galán jove de serio a forsa de ferri l' amor de bioma.

Per fi arriba l' baylet y entrega al traydor el llibre.

—¿Qué has portat aquí!

—Lo que m' ha donat la vostra mare.

—¿Una novela de Paul de Kochl... ¡Animal!... ¿Qué no ho has vist que aixó no era cap comedia?... ¿No ho podias llegir?

—Oh, anant depressa, no m' hi he fixat.

—Ja pots corre com un llamp y digas que t' dongui l' altre que hi ha sobre la taula, y llegeix si diu a sobre El puñal envenenado. ¡Alsa!

Altre esclat de rabia en tots els aficionats, menos en el grupo del recó, que no ls va venir malament aquella altra estona d' espera.

El públich continuava alborotant y ja havian pujat alguns al escenari a veure que era aquella tardansa, tement alguna novetat.

Al cap de l' últim, arriba l' xicot ab l' exemplar y s' fica l' apuntador a la petxina disposant-e a comensar.

—Bueno, ¿estém a punt?—digué l' segón apunte, pegant ullada a la escena pera veure si mancava alguna cosa.

—¿Y las senyoras?

—La Pepeta es allá, s' apressá a dir el galán jove, afanyós de destorbar la parella, pensant mai, d' enamorar.

—¿Y l' Adela?

—Té rahó; oy ella comensa. ¡Adela! ¡Senyora Adela!—crida l' segón apunte desde l' cap de la escala.

—¡Voy!—respon aquesta, desde l' quarto ahont havia anat, aprofitant aquella espera pera donarse tres ó quatre cops més de bracha.

—Vaja, cuyti: apa... ¿Estém tots? Donchs, ¡arribal!

—crida l' segón apunte, fent senyal al seu colega del forat; pero aquest buscava en aquell moment la plana, y la trobá y tocá la campaneta quan justament el segón apunte tornava a picar al teló, havent tingut temps el públich de veure un parell de camas que fugian.

Al quedar el teló alsat, els qu' estavan en escena tingueren d' ajupirse pera deixar passar un ¡Aaaaral! ab que l' públich va saludarlos.

No n' hi havia per menos; eran ben prop de las deu.

Restablerta per complert la calma en el públich y en l' escenari, comensa la representació una mica insegura per part dels aficionats, porque tenian el paper encare molt vert.

Afortunadament l' apuntador es bó y parant bé la orella se surt del pas.

No están tan tranquils entre bastidors.

El segón apunte súa d' engunia pera mantenir el silenci en el grupo de comparsas que té preparats pera fer sortir, pero entre ls qualsencare n' hi faltan dos qu' están acabantse de vestir... ja faltan sola dos ratllas... ja es hora...

—Depressa!—diu el segón apunte als dos que puján de vestir-se.

—¡Fuera!...

Y entran en escena ls comparsas, retardant la sortida bon xich.

No tenen temps de serhi tots, quan se sent una riatlada general.

—¿Qu' es aixó?... ¿De qué riu el públich?

—¡Malehit sigal... ¿Ahónt va aquell ximple ab el casco al revés?

Efectivament, un comparsa portava l' casco ab la visera al clatell, y per acabar de fer més ridícula fatxa, algún bromista li havia pintat el bigoti ab la punta esquerra fins dalt al ull y la dreta fins a sota la barba.

Els mateixos aficionats qu' están en escena casi tampoch poden aguantarse la riatlada.

S' acaba el riure y continúa la representació.

¡Verdaderament hi ha días de pega! Ara al gosset del tramoyista li ha donat la gana d' atravesar l' escena.

—¡Leal, aquí!.. Leal, Leal, té;—diu baixet, fent petar els dits, el tramoyista. El gos, que ja era casi entre bastidors a l' altre cantó, al sentir que l' cridavan, torna a atravesar l' escena per anar ab son amo, lo qual fa que l' vegin els que no l' havian vist la primera volta.

—Es tenir ben poch senderi portar bestias aquí; ¿no l' podeu fer quedar a guardar casa vostra?—diu el segón apunte, cremat de tanta desgracia.

—¡Qué m' espliqueu a mí!.. ¿Qué, per venturá, m' haig de cuidar del gos com de una familia?

—No, pero si voleu que vegi també la funció, compreu-li assiento y que vagi al públich.

Que si son verdas, que si son maduras, comensan a disputar el tramoyista y l' segón apunte, ab lo qual se retrassa la sortida de la dama jova que, ab l' afany d' enrahonar ab l' aficionat galantejador, no s' adona de que en l' escena están parats esperant sa sortida, fins que l' galán jove s' acostaa als bastidors y diu baixet, pero ab tó que demostra la rabia que se l' menja:

—¡Qu' hem de fer!.. ¡Apa, depressa!..

Surt la dama jova y, sens respecte al bello sexo, el públich la saluda ab una bufa, per sa tardansa.

—¡Ay, gracias a Deu que ja no més faltan dos ó tres escenas per acabar l' acte!—diu el segón apunte, preparant la figura que toca de sortir.—¡Vaya un dia més de desgracia; sembla que hagi perdut tothom l' oremus; ves aquest ximple qui l' fa venir ab un gos; y encare vol tenir rahó. ¡Dom foch, dom!

—¿Jo?... D' hont vols que t' tregui. ¿De la espasa?—diu el traydor, qu' era a qui s' dirigia el segón apunte, y l' que estava preparat pera la sortida.

Tens rahó, ¡cá! si no sé ahont t' inch el cap, avuy.

¿Qué fan ara aquests ximples?... ¿Qué passa?

En escena era tot confusió; els aficionats barbotejavan paraulas que no s' entenian; l' apuntador en comptes de llegir semblava que peixés algún moixó ó que cridés algún gatet, y l' públich, perduda la paciéncia y aburrit de tal cadena de disbarats, comensava a murmurar y fins se sentia algún xiulet.

Per fi, a forsa de mirar lo que podia motivar aquell sarau, s' adoná el segón apunte del per qu' en la escena, com si fos un olla de grills, ningú s' entenia.

¡Era que al apuntador li havia caigut la magnífica dentadura postissa que portava, sobre l' exemplar.

Ja tenia rahó el segón apunte:

—¡Deu nos en guard de un dia de desgracia!

JEPH DE JESPU

al entrar en aquest gran moviment de solidaritat, no ha tingut que abdicar ni un sol principi del seu programa, ni una sola regla de la seva norma de conducta. Es lo qu'era, vol lo que volia, va ahontar anava, y procurava conservar a tota costa y mantenir estretament cohesionats els mateixos elements, ab els quals ha conseguit en aquests últims anys tan senyaladas victorias. Si algú, sigui qui sigui y valgui lo que valgui, entregant-se a certes capciositats inexplicables o escoltant sols els impulsos personals y de amor propi sense rahó de ser, tractés de dividirnos o perturbarnos, dificilment ho lograrà, tan arrelada está avuy en aquest punt la convicció del partit, desde son jefe ilustre fins al últim soldat. Mes si conseguis inferirli algún dany, d'ell seria tota la responsabilitat, may dels directores de la Unió republicana que ab tant cert venen guiant, baix l'impuls del més intaxtable patriotisme.

La última fantasia dels pochos, poquíssims que no s' troban bé dintre del moviment de solidaritat catalana, recau en lo que podrà succehir en les més proximas eleccions de Diputats á Cortis.

Se constituirá—preguntan—el bloc catalá? Y, dat cas que s' constituheixi y que ls partits components de l' actual solidaritat acordin repartirse tots els districtes de Catalunya, ¿quin d' ells recabará majors ventajats?

Considero prematur tractar aquest punt. El bloc catalá es una aspiració dificilissima que no pot tenir realitat sino en el cas de que ls governs de las oligarquias s' hi empenyin. En fret molt dificilment se podria constituir, dat l' antagonisme natural dels elements destinats á integrarla. Pero, baix las inquietats dels mals governs, tot es possible. Pera efectuar una fusió de metalls, es necessari un gran foc. Sols falta que ls governs s' empenyi en encendre'l y llavors veurá els resultats. Totas las diferencias, totas las rivalitats, totas las ambicions personals ó de grupo, tan dificils de resoldre, se separarian naturalment com se separan las escorias de la materia en fusió. Y llavors si que fora, no possible sino segur, el copo de tots els districtes de Catalunya.

¿Qui hi guanyaria? ¿Qui hi perdria? Jo crech qu' en aquest cas hi guanyarian, en major ó menor proporció, tots els partits components del bloc. Tots ells veurien augmentar positivament el número dels seus representants.

Y en cambi l'únic que hi perdria, foran las oligarquias monárquicas, expulsadas per sempre més de la nostra terra y senyaladas á la justicia del cos electoral del resto d' Espanya.

P. K.

Quan els que manan han perdut la ver-gonya, els que obeheixen perden el respecte.—De Retz.

Romero Robledo

L' historia de aquest personatge está íntimament unida ab el moviment polítich d' Espanya desde alguns anys avants de la Revolució de Setembre.

Algú m' assegurá un día—no sé ab quins graus de veritat—que l' Sr. Romero era fill de un aixerit gitano antequera—el Tío Matías—ab el qual se veje obligada á casarse una noya de una distingida familia qu' estava prenodada d' ell. La familia Robledo prengué á son cárrech l' educació del fill de aquest desigual matrimoni, y després de ferlo advocat el llansá á la política. Gran favor feu ab aixó á Espanya!

Perque D. Paco no pogué desmentir que tenia á las venas sanch gitana. Era viu, trempat, aixerit, sandunguero, versátil com el seu pare... y per espay de 40 anys ha intervingut en la política de la nació, havétsela presa sempre com un entreteniment, com una diversió, com un sport.

Diputat desde l' any 63 y afiliat á la fracció que n' deyan de 'n Leotard (el dels trapeçis) prengué part en la Revolució de Setembre, y fins se distingí pintant en la fatxada del Ministeri de Hisenda aquell famos rétol que deya referitse á la familia destrozada: «Cayó para siempre la raza espúrea de los...» etcétra.

Subsecretari de Governació y després ministre de Foment durant el regnat de D. Amadeo de Saboya, se feu més tart amich íntim de 'n Cánovas y laboró en pró de la restauració borbónica, en un sentit oposat al que seguia en Martínez Campos.

Mes quan aquest feu la botaradada de Sagunto (frasse de 'n Cánovas) ell y D. Anton no tingueren prou mans per agafar la llebra y ferla ab un estufat que ls durá una pila d' anys. En Romero Robledo fou ministre de la Governació del Mónstruo que l' estimava de totas veras, per ser com un complement seu. Andaluso tots dos, l' un tirava per sabi y l' altre per sandunguero. L' un tocava l' orga ab suma gravetat y l' altre repicava las castanyolas.

Per assegurar-se la representació en Cortis á despit del cos electoral fou en Romero Robledo l' creador del caciquisme. Tenia pera sostenirlo sempre boyant, el dó de atracció y la falta absoluta d' escrípuls. Ser amich de D. Paco era una patent per obtenir tota mena de gracias y favors tan dintre com fora de la llei.

De aquell llarch períodu de govern conservador data sens dupte la decadencia d' Espanya. En ell moriren tots els ideals, tots els pensaments nobles y generosos: en ell s' extingí la fé en la política. Las camaraderias del pollo de Antequera eran l' única norma á que s' atenián els vanidosos de figurar y ls explotadors de la cosa pública.

Mes vingué un día que D. Paco renyí ab en Cánovas.

Llavors se feu liberal, demócrata, casi republicá. Fomentá ab gran passió y activitat la formació de l' esquerra dinástica. En demanda del poder, escrigué articles molt transparents y poch respectuosos ab las instituciones com un que s' titulava: Los celos de la sultana.

Sas rivalitats ab el sen tocayo Silvela, que gossava

llavors de la confiança de 'n Cánovas, omplan alguns anys de la política de la Regencia.

En aquella ocasió, víctima de una caries que se li menjava el paladar y l' nas, se temé per la seva vida; mes un doctor alemany li feu una operació afortunada, y apedassat y ple de postissos torná á las Cortis, més aixerit que may y com si res li hagués passat.

Necessitava en Romero l' ambient parlamentari, com el peix necessita l' aygua. No podia viure sense batallar, sense fer discursos, sense pegar cullerada en tot. Y ho feya en una forma generalment amena y divertida. Aixó sí, com havia defensat totas las ideas, era menester abstenirse de buscarli contradiccions... per més qu' ell tenia ingeni més que de sobra pera rifarse al qu' en aquest terreno hagués tractat de atrapar-lo. Era un orador que feya gracia.

En quantas ocasiones, gracias á las sevas genialitats, se trobava sol, solia ser més tolerable qu' estant subjecte á la política de partit. En aquestas circunstancias deya no pocas veritats, y fins solia sortir en defensa de las prerrogativas del Parlament, pel qual sentia una verdadera passió.

Ningú ab tanta energia com ell defensá la inmunitat dels diputats contra las pretensions de 'n Maura, que tractava de otorgar tots els suplicatorios. Fins en son lit de mort, reuní ara últimament, als capses de tots els grupos parlamentaris, juramentantlos á que no consentirian may que un diputat de la nació, pogués anar desde 'ls banchs rojos del Congrés á la banqueta dels acusats dels Tribunals de Justicia. Y en sos últims dias se lamentava amargament de trobarse impossibilitat de assistir al Congrés pera combatre sens treva ni descans el projecte de ley de jurisdiccions.

Ha mort sense veure lograda la seva aspiració de presidir un govern. Tot just pogué arribar á la presidencia del Congrés, en l' última situació maurista, passant la mar de disgustos, puig no eran poch els diputats que se li pujavan á las barbas, recordantli els abusos qu' en sa llarga vida parlamentaria havia comés contra altres presidents. Aquestes recorts l' exasperavan.

Nosaltres recordém haverlo vist á Barcelona algunas vegadas, ja fa molts anys, en sos bons temps.

En companyia dels diputats catalans que figuran en el seu esquadro de húsars d' Antequera, entre 'ls quals s' hi contava en primera línea, l' diputat fabricant Sr. Sedó, buscava la popularitat á tota costa.

Nosaltres el vejérem una nit en un ball d' envelat organiat pels sarauhistas del Pla de Barcelona, y per complaure'ls xarriá un trago ab el porró. Bé ó malament, encare que andalús, també n' sabia de beure á gallet.

En un altre ocasió pronunció un discurs polítich en el Teatro Principal, y ab son habitual desenfado, digué cosas tan fora de la veritat, que desde l' galliner la veu robusta de un oyent, l' interrompé exclamant:—¡Quina barra!

Tot el públich esclatá en una rialla formidable, y era de veure l' desconcert de aquell home, que, segons fama, no s' desconcertava may!

LA CAMPANA DE GRACIA, seguint una vella costum ab tots els personatges polítichs de notorietat, publica en las planas centrals, un recort caricaturesch que fa reviuere la memoria de alguns dels fets més interessants de 'n Romero Robledo, en sas variadas fases.

Lo que fou de actualitat viya anys enrera, ho torna á ser avuy, en un instant, y per última vegada.

P. DEL O.

LO DE LAS JURISDICCIONES

—Senyor Moret, ¿com está la famosa ley de marras?
—S' hi treballa activament, s' hi treballa, s' hi treballa...

—Segueixi la discusió del primé article. (A horas d' ara fa ja setze ó divuyt dias que l' tal article va en dansa.)
¿Qui l' impugnará, senyors?
—¡Jo!... Demano la paraula.
—Vosté la té.

—El meu objecte senyors meus, al aixecarme no es precisament entrar en lo que n' diríam l' ánima del article; no, senyors: la meva idea no es altra que fer notá 'ls seus defectes de redacció. Aquesta frase se penarén, trobo jo qu' es un bunyol de cal Ample. Se penarén... ¿No 'ls hi sembla que ab arreglo á la gramática fora més just que digués serán penados?

—No gayre que no ho seria de just. Perque, veyam, ¿no pot darse el cas de que 'ls condemnats siguin donas?

—¡Quina gracia!
Ab tot respecte dech dirli que sa senyoria bada.
—¡Oh cá! El qui bada es vosté.
—No, qu' es vosté.

—¡Vosté!

—¡Basta!

(¡Ganancing!... La presidencia romp la primera campana.)

—Ha terminat l' incident. Poden vostés dos sentarse, y á la feyna. Continúa la discusió. ¿Qui parla ara?

—Un servidó. He reparat que al fi de la ratlla quarta hi ha una coma.

—Son dos punts.

—No, que 'ls dos puntos son á l' altra.

—¿Por qué hi es allí la coma?

—¿Per qué 'ls autors respectables de la ley s' han atrevit á fé una ofensa tan grave á la sintaxis?

—¡Ey, vóital!
La sintaxis té altra tasca que cumplir: dels punts y comas no se n' cuida.

—Donchs pensava malament, y per un' altra vegada vingui més ben enterat.

—Aixó ja casi es faltarme. —El qui ha faltat es vosté, que ha torturat la gramática.

—Tothom s' equivoca al món. —Pero no en cosas tan claras... (¡Ganancing!... Altra volta se sent vibrar la campana del president.)

—¡Ordre, dich!
Per detallets despreciables que no signifcan res, no hi ha perqué agarbonarse de tan tremenda manera.

¡Silencio! Té la paraula el senyor del tercer torn.

—Ab la venia de la Cámara m' atreixo á fer notar que sent ja las set tocadas y tenint jo la intenció de parlar una estona llarga, voldria que s' preguntés si sense extralimitarme puch disposar de tres horas ó tirant pel llarch de quatre.

—¿Se prorroga la sessió?
—Demano avans la paraula.

—No hi ha paraulas!... Responguin y deixíne de camandulas.

¿Prorroguem la sessió?
—¡No!

—¡Sí!
—¡Que s' votí!

—¡Fuera!
—¡Sátrapas!

—¡Bullangueros!
—¡Nominal!

—¿Quántos som?
—¡Més de cent!

—No haventhi suficient número per pendre acorts, se levanta la sessió. Bona nit tinguin.

—Passarho bé.
—No cansarse.

Senyor Moret, ¿com está la famosa ley de marras?
—¡Molt requetebé! Tan bé, que á no cambiarse la marxa crech que jo que á fins d' aquest sigle ja casi estará aprobada.

C. GUMA

NOSALTRES no podem admetre de cap manera l' afirmació que ha fet algú, seguint certes orientacions de l' Assamblea de Zaragoza, de que dat cas de que no s' fassi prompte la Revolució, caldrá disoldre l' partit de Unió republicana.

Els que aixís parlan creyém que no haurán mediat prou bé lo que diuen.

Perque ja saben ells que pera fer la Revolució no basta l' desitj, sino que son indispensables altres elements més positius: ¿Els posseheixen els que preconisan la Revolució á plasso fixo? Donchs pòsimos en joch dintre de un terme senyalat, y contin ab que ningú entorpirá la seva acció, molt al contrari: tothom qu' estima la necessitat de un cambi radical en las instituciones del país, s' apressurará á secundarlos.

Disoldre la Unió republicana, adoctrinadora del poble, y qu' encare que lentamente, efectúa avensos progressius y revolucionaris en el sentit práctic de la paraula, fora una insensatés, més propia de neuróticos y histéricchs, que de polítichs serens y previsors.

En tot cas es de desitjar que certas normas de conducta las senyalí la representació legitima del partit, després de madura reflexió, y ab el consell de tots els organismes.

Nosaltres que aspirém á la Revolució en serio, som enemichs de la Revolució declamatoria. Y creyém que no es lícit sacrificar á un aplauso de meeting una cosa tan seria com es l' existencia de un gran partit.

No s' cansa en Moret d' escriure cartas y despachos consignant que no entén la oposició que fa Catalunya entera al projecte de jurisdiccions, y afirmant que l' ha presentat pel nostre bé, perque ell ens estima moltíssim, y es fins capás de sacrificar en aras de aquest amor que ns té, la seva consecuencia política.

«El aplauso—diu—que pudiera dárseme en nombre de las ideas democráticas, no evitaría seguramente el tristísimo resultado que para la paz pública produciría el abandono del proyecto.»

El Sr. Moret al últim s' hauria de convence de que per cartas y telegramas es molt dificil que ns arribém á entendre.

Lo millor que podria fer fora posarse en camí de Barcelona pera tractar de convence'ns.

A lo menos veuriam ab els nostres propis ulls si quan diu certas cosas li escapa ó no li escapa l' riure.

Anatole France y l' idea de Patria.

En una festa dedicada al gran escriptor portugués Teófil Braga, Anatole France va emetre aquestes conceptes: «¡Las patrias! Guardém, respectém, sostinguém aqueixas organizaciones nacionales que son pera nosotros, en l' actual estat de la humanitat, las formas necesarias de la vida social. No perdém de vista que la desagregació dels pobles de Libertat, la decadencia de las naciones intelectuales, acarrearían ben prompte un régimen de autocracia bárbara

sobre l' Europa llatina, lluny de preparar l' acció dels pobles lliberats.

«No mortas, sino ben vivas deuen entrar las patrias en la federació universal. Per la virtut dels pobles fidels á son geni, respectuosos dels altres y de sí mateixos, es com se realitzarà un día l' somni del vell profeta de Israel. Sobre la montanya s' alçarà la casa de Javeh, y allá anirán els pobles á buscar el seu camí. Del ferro de sas espasas y llansas ne farán eynas de treball.»

«Que Fransa, en el gran día, se trobi sense haver perdut ni l' seu nom, ni l' recort de sí mateixa, ni sa potencia, ni l' seu geni. Que s' alsi, coronat el front de olivera, armada y vestida de justicia y de inteligencia, orgullosa de ser una bona obrera, á la qual cap de sas germanas haja lograt aventajar en las cimas radiants de la concordia y de la pau.»

Parla en Reparaz, desde l' Avi Brusí, de la pretensió dels alemanys á establirse á Mogador, y diu textualment:

«Gracias á que otros intereses harto mejor comprendidos y guardados que los nuestros se oponen á semejantes ambiciones, que si así no fuese, poco tiempo les quedaría á las Canarias de ser españolas, desde el punto y hora en que empezaran á tener tal vecindad, á pesar de los nuevos cañones de papel sellado con que ahora vamos á defender la integridad del territorio.»

Traslado als Srs. Moret y Maura, tan ocupats en fer passar la Lley contra l' atachs á la integritat de la patria.

«Es que aquesta lley, cas que s' posi en vigor, registrará contra ls alemanys que s' estableixin á Mogador?»

Un eco de Inglaterra: «La Cámara del Comuns discutirá prompte la reforma de la Lley d' Educació que l' govern conservador feu aprobar. Per la nova lley se prohibirà l' ensenyansa religiosa en las escuelas públicas.»

Universalment se ofereixen las mateixas tendencias en pro de la separació de l' instrucció, qu' es ciencia, y de la religió, qu' es fe. Unicament Espanya permanece atascada en las fangueras del fanatismo y de la hipocresía.

Al diputat indiscutible de Tarrasa li demanaren els republicans, els catalanistas, els integristas y tots els periódichs locals que s' oposés ab la paraula y el vot al projecte de ley de jurisdiccions.

«Y saben lo que va respondre? Que matí y tarde estava molt ocupat en la Junta de aranzels, y que no podia anar al Congrés.»

Altres diputats, tan zelosos com ell, que també forman part de la Junta de aranzels, troban manera de cumplir ab la causa del treball y ab la causa de la Llibertat... Pero, per lo vist, el Sr. Sala tant se n' hi dona que la llibertat d' emetre l' pensament sufreixi mort y passió... El gran qu' es no indisposarse ab el govern... y quan ve un cas de compromís, fugir d' estudi.

Ahora que los tarrasenses se las compongan con él.

Es molt notable la conferencia donada en el Centro Militar de Madrid pel coronel Villegas.

Nosaltres no dispõem d' espay suficient pera reproduhirla, y per tal motiu creyém que se n' hauria de fer una edició popular, inundant ab ella á tota Espanya.

El coronel Villegas diu una serie de veritats sinceras y persuasivas, capassas de apartar al exércit dels perills en que pretenen pósarlo els autors dels desastres colonials.

Si l' pensament de las foras armadas es el pensament del coronel Villegas, s' ha de reconeixer que l' exércit y l' poble coincideixen en un tot y per tot respecte á la situació d' Espanya y als remeys necessaris pera retornarli la salut y la salvació.

ULLDEMOLINS, 1 de mars

Diumenje passat tingué lloch en el Jutjat de aquesta població la inscripció en el registre civil de un nen que s' dirá Demófilo, nom altament conegut y venerat per tota la Espanya republicana.

Felicitem á nostres estimats correligionaris, els afortunats pares de la criatura, Joan Segriá y Magdalena Queralt, per haver posat en práctica els seus fermes ideals lliurepensadors.

LLANSÁ, 4 de mars

Al vehí poble de La Vall tenim un pinxo negre de... pastera molt capás d' espantar un aixam de criatures.

El dimars de la setmana passada va tirar el guant á una colla de joves qu' estavan treballant en una finca: ¿Y saben per quin motiu el tal fulano va desafiarlos?

Perque un jove de la colla va dir als seus companys que veyá passar un corp per la carretera. Bestiesas d' aquesta manera se n' repeteixen cada día. Vají alerta el pinxo negre ab tirar el guant á certas personas, potser algún día trobará qui li acabi las agallas.

També un día va dir que volia probar els punys ab el que escriu las cartas á LA CAMPANA. Veurem si es tan valiente el león como lo pintan.

ARENYS DE MAR, 21 de febrer

Fa poch dias que s' trobá á faltar una gran cantitat de taronjas á l' horta de Vicens Vila (a) Garbat.

No faltá qui aprofitant aquesta ocasió, tractá de calumniar á certa persona honrada perque fes companyia á la seva conducta senyalada.

No s' ha de nomenar qui es aquest mal intencionat subjecte, per saberho tothom. Sols dirém que va fer suspensió de pagos, deixant un escampall de inglesos en tota la comarca, desde Tordera fins al Besós, y altres punts de fora provincia. Desde llavors l' hem vist sense treballar, fumar bons puros, gras, fresch y vermell com un perdigot. ¡Poden anar sembrant patatas els pagesos! ¿No 'ls hi sembla que un home així té una barra com las tapias de la... riera?

OLESA DE MONTSERRAT, 4 de mars

En la sessió del 27 de febrer, els dos regidors republicans s' ocuparen de las fullas que atacant á benvoigudas personalitats republicanas, figuran fá temps en las posts de la Casa de la Vila destinadas á fixarhi 'ls documents oficials. L' arcalde interí Sr. Canals, s' excusá ab l' arcalde efectiu Sr. Margarit, qu' es qui va pendre aquella disposició tan estafalaria. Quan el Sr. Margarit estigui bó farà lo que convingui.

Donchs lo que convindria es qu' en lloch de aquells retalls de periòdich y aquelles fullas destinadas sols á encantar las passions polítiques, se fessin en aquelles posts els comptes de la vila, sobre tot els corresponents als molts banquets que s' han fet, els gastos de viatge d' electors que s' han enviat á buscar, el dels puros, licors, y arròs que s' han consumit en els colegis electorals transformats en verdaderas cantinas. Y al costat de aquests gastos, las enormes cantidades que s' deuen á la Diputació provincial y á la Delegació de Hisenda.

Aixó, aixó es lo que hi haurien de posar, per que 'ls olesans se fessin càrrec de la ruina á que 'ls han portat els que ab tan mala sombra dirigeixen la desadministració de la vila.

SAMPEDOR, 27 de febrer

¡Pobra Pubilla, no té consoli! Tots els xelins li marxan de sa casa com per art diabòlich. Figureuvs que per obras que no ha vist may, cada any li solen penjar una lufa de tres mil missas; els sempre-vistos, dich, els imprevistos n' hi carregan una de vuytcentas, y tot va seguint aixís fins que som al capítol d' instrucció, que sempre cau d' aquest costat: *in albis*. Y seguirá aixís mentres el groch sallentí maneja las cirerías y capritxosament pugui nomenar la junta que deuria inspeccionar 'ls bunyols de tot l' any.

Y aixó que tot es volguer arreglar els pesos y mesuras als botiguers!

UNA BONA IDEA

Las societats de oficials Mestres de casas, Fusters y Manyans de Barcelona han dirigit á l' Ajuntament una exposició fentli present un desitj que 'ls anima, fundat en la crisis obrera qu' estém travessant y en la próxima anunciada realisació de la reforma del casco antic de la ciutat.

Al efecte sotmeten á la Corporació municipal las bases següents:

- 1.ª Se formarà un Sindicat compost en principi per las societats obreras de Mestres de casas, Fusters y Manyans d' obras per encarregar-se de tota mena de construcció de obras públicas, baix la denominació de Sindicat obrer de Obras y Construccions.
- 2.ª El Municipi de Barcelona s' entendrà directament ab l' expressat Sindicat pera la realisació de las obras que tingui d' efectuar y donantli tota mena de facilitats pera que aquest pugui portarlas á terme sense obstacles.
- 3.ª El Sindicat obrer no sustentant l' idea de lucro, al oferir els seus serveys al Municipi, dat cas que aquest accedeixi á lo sollicitat y pugui portarse á la práctica, s' compromet á deixar á favor del Municipi un 25 per 100 dels beneficis líquits que s' obtinguin en els treballs que li encarregui.

El 75 per 100 restant ho invertirà l' Sindicat obrer en la construcció de un edifici pera *Bolsa del Treball*, en montar y sostenir escolás á la moderna, disseminadas per tots els districtes y en otras fundacions per l' istil.

Tal es la proposició, que revela per part de las corporacions obreras que l' han formulada una tendencia lloable, en quant pot produhir beneficis al Ajuntament de Barcelona, y contribuir á fomentar progressivas institucions de caràcter social.

En las obras públicas que s' donan á contractistas, sol succehir que 'ls que las obtenen procuran beneficiarse á expensas de las entitats adjudicadoras y dels operaris que utilisan pera realisarlas. Las societats obreras que han acudit al Ajuntament, desitjant fer un ensaig de treball colectiu fora dels mollos, antichs fins ara usats, renunciand á tota idea de lucro, se contentan ab assegurar-se la feyna y el jornal usual, y dels beneficis que s' obtinguin, després de condonar-ne un 25 per cent al Municipi, destinan el 75 per cent restant al millorament y á la cultura de la classe obrera.

Se dirá que 'ls empresaris particulars moguts á impuls del egoisme individual solen imprimir á las obras que realisan condicions de certa classe que dificilment son assequibles á una colectivitad desinteressada. Amos absoluts, com á tals procedeixen sempre. Se suposará que las colectivats treballadoras no poden tenir el nervi qu' es la forsa dels amos, capassos de no reparar en res, quan se proposan realisar beneficis.

Pero els miracles que pugui fer l' egoisme, també 'ls pot realisar l' altruisme, quan es noble, sá y entusiasta. Y en aquest sentit hi ha molt que confiar en las virtuts socials dels nostres operaris.

L' empresa que intentan realisar lluyta en tot cas ab la falta de capital que no 'ls permetrá acudir á las subastas. Per aixó demanan que l' Ajuntament els allargui la mà. Y l' Ajuntament ha de posarli l' cor pera ferho. Creyém que trobará grans dificultats en la legislació vigent; pero creyém també que no escassejará 'ls esforços per obviarlas, y que apurarà tots els medis encaminats á conseguir que sigui un fet aquest primer ensaig de treball colectiu, que si, com creyém, s' arribava á veure coronat per l' éxit, seria un honor molt gran pera la ciutat de Barcelona, en quant senyalaria un bon camí de progrés social y de redempció de las classes treballadoras.

EL RETIRO OBRER Á FRANSA

La Cámara francesa, en sessió de 23 de febrer, va aprobar el projecte de Lley, concedint una pensió de retiro á tot obrer sexagenari.

La pensió será de 360 franchs annals, lo mateix pels operaris de la industria que pels treballadors de la terra, als quals en un principi se 'ls n' assignavan sols 240.

La discussió de aqueixa Lley tan humanitaria ha sigut molt laboriosa, desde la seva extraordinaria complexitat; més á la fi fou aprobada casi per unanimitat: 501 vots, contra 5.

Aquest resultat revela el camí que van fent en la conciencia pública las institucions de caràcter social, plantejadas en el camp republicá, de sabó eminentment progressiva. Lo que algún temps enrera semblava un deliri, está pròxim á convertir-se en una hermosa realitat, patrocinada per tots els elements de una gran nació, que á la sombra de la ban-

dera republicana, marxa resoltament á la vanguardia del progrés modern.

Ja, en lo successiu, no serán sols els funcionarios del Estat, els que tindran la vellesa assegurada, sino tots els treballadors, que tant com aquells, si no més, contribueixen ab el seu treball al engrandiment y á la prosperitat de la patria francesa.

¡Cóm contrastan, aquests resultats de l' acció parlamentaria dintre de una República, qu' es en puritat el govern de tots pera tots, ab els exemples reiterats de impotencia que venen donant aquí á Espanya las oligarquias monárquicas!

Allá s' planteja resoltament el retiro obrer, mentres aquí s' ha de invertir tot el temps y tota l' energia de las oposicions, han impedir que prosperi l' projecte de Lley contra la lliure emissió del pensament! Tenen rahó 'ls que diuen: «Cada poble té l' govern que s' mereix.»

L' aprobació de la Lley del retiro obrer coincideix ab el casi total desdoblament del *Palau dels inválids* que va manar edificar Napoleón I, per aculliment dels qu' en la guerra s' inutilisavan. Els 35 anys de pan y de progrés que deu la Fransa á las institucions republicanas, han deixat el *Palau de inválids* poch menos que sens hostes.

Millor que millor. Y gran cosa será que algún dia pugui convertir-se el suntuós edifici en alberch de alguna institució de cultura, y inscriure's en son frontispici el lema: «Visca l' Treball!»

DEMOS

Instantáneas

Tant á Espanya com á Fransa com á tot arreu del món el millor vestit pel poble es la bona educació.

Fabi, recorda bé las paraulas: qui bé comensa, millor acaba.

Qui muda de partit taiment com de camisa, ó bé es curt de gambals ó llarch de picardia.

El rencor que t' tinga el sabi durará á lo més un quart; el del ignorant, un llustre y del orgullós, mil anys.

Per practicar bonas obras á levant com á ponent, no s' necessitan programas ni es necessaria cap lley.

L' enveja es impotencia, l' enveja es consunció, l' enveja es tonteria, l' enveja es mal de gos.

J. BAUCCELLS PRAT

Tant els valdria als pobles ser governats per un baròmetre com per un rey absolut. —Gordon.

La mentida del pesar

UAN en Max Nordau escrigué las sevas famosas *Mentidas convencionales*, va pensar ab totas: ab la mentida política, la mentida religiosa, la mentida económica... Ab totas, menos ab aquesta: la mentida del pesar.

Y no obstant, no 'n té poca de forsa aquesta mentida! No es poch gros el consúm que s' fa d' ella en el mercat diari de las relaciones sociales!

En el camp polítich, en el mercantil, en el purament civich, estém veyentho cada dia.

Mor' un personatge qualsevol, al qual, en vida, no 'ns hauríam atrevit á deixarli una pesseta.

Sorpresa nostra, completament fingida, y en la qual ningú hi creu.

—¡Ah! ¿Fulano es mort? ¡Quina desgracia per la seva familia y pels seus amichs!

Ja ho sabem que alló no es cert y que en el pesar que exhibeix públicament la seva familia no hi ha més que una comedia rutinariament preparada. Pero las costums aixís ho portan, y el mort, *sin comerlo ni beberlo*, se 'n va al altre món rodejat d' una aureola de prohibit y honradés que en vida jamay aspirá á possehir.

No sembla sino qu' esperem la seva desaparició del món dels vius pera comensar el seu elogi. Per alguna cosa ha dit un humorista que l' hora de la mort es l' hora de las alabansas.

En el terreno de la política es ahont se nota més aquesta extranya inversió dels conceptes. Y enten-guis que no 'm referéixo determinadament á ningú.

De tal ó qual home públich ne sabem la *mar* de cosas lletjas; cosas que per la habilitat del individu han lograt escaparse de la sanció penal.

Al parlar d' ell, ho fem sempre ab ira, ab odi, ab despreci.

—¡Vaya una pessa!—dihém:—¡Quants n' hi ha á Ceuta que no reuneixen de segur els seus *mereixements*!

Y al enrahonar aixís, dihém lo que sentim y exercim la justicia, aplicant al personatge las xurriacadas de la nostra indignació.

Sotmés aquell home á la jurisdicció popular, la seva condemnaó sería segura, implacable, tremenda.

—No mereix consideració de cap mena—diríam, la má posada sobre l' cor,—el ciutadá indigne que falta als seus debers, que atropella als seus inferiors, qu' enganya als seus superiors, que traheix y converteix en materia explotable als seus iguals.

Pero aquell home, que s'ols per casualitat ó per

defectes de la social organizació s' ha escapat de las mans del butxi ó de las murallas del presiri, mor', un dia, revolcans sobre l' pilot de riquesas, de atrocitats, de villanias que la seva falta d' escrúpols li ha permés reunir.

¿Qué fa llavors la societat? ¿Quin epítafi escriu en la tomba d' aquell sér execrable, del qual en vida tantas y tan bonas cosas digué?

Els odís s' apagan, las antipatias s' esborran y tothom, fingint un dolor que no sent y buscant en el diccionari del convencionalisme frases que l' cor no podria abrigar, canta ab la major hipocresia en honor d' aquell home al qui el dia avans hauria negat el saludo, atribuhintli mérits que may ha tingut y reconeixentli qualitats pel interessat completament desconegudas.

¿Per qué aixó? No ho sé. ¿Será que la naturalesa humana, refractaria á la veritat, se complau en contradirse continuament? ¿Será tal vegada efecte d' aquesta general cobardia que 'ns impideix ser justos y no 'ns deixa may anomenar las cosas ab el seu verdader nom?

Cada vegada que de la nostra escena política desapareix una figura de talla succeheix lo mateix y s' repeteix aquest fenomen que tan al viu pinta la falsetat de las nostras costums.

Si aquesta benevolensa fos deguda á la pietat, al esperit de tolerancia, al gust de perdonar las ofensas y de cubrir el passat ab el vel del olvit, la extranya consideració ab que al morir tractém als homes que cap afecte sapigueren guanyarse en vida sería potser tolerable y tindria al menos una explicació.

—¿Ja ha acabat?—semblaria que pensém:—Donchs deixemlo estar. A enemich que fuig, pont de plata. ¿Y quina fugida pot haverhi més declarada y definitiva que la mort?

El silenci resultaria llavors august y noble y l' perdó tindria el mérit de la generosa sinceritat.

Pero ab nosaltres no succeheix aixís. Som tan bons, tan extranyament boncs, que no contents ab perdonar las ofensas, las irreparables desditxas que sobre l' nostre cap ha apilat en vida tal ó qual difunt, sentim la seva mort, ponderém las sevas gracias, inflem exageradament las sevas qualitats y acabem per convertir en sant al qui fins aquell moment havíam tingut per dimoni...

No es que jo desitji que á certs personatges se 'ls acompanyi al cementiri á puntadas de peu, com indubtablement se mereixen; pero, francament, m' agradaria que sisquera alguna vegada sapiguessim ser honrada y serenament justos y 'ns atrevíssim á dir en ven alta y á la fas del món:

—¿Fulano es mort? Home, pues me 'n alegro. Una calamitat menos en aquesta vall de llágrimas. ¡Llástima com no va morir-se setanta anys enrera, quan encare s' mamava el dit!

FANTÁSTICH

ROMERO ROBLEDÓ

Com á caballer, simpátich; com á polítich, no tant... Romero va errar l' ofici com els passa á tants mortals. Tenia gracia, agudesas, era espontani, era franch...

Si en lloch de ferse polítich á escriure s' hagués posat obras de género xich, s' hauria fet un nom gran... hauria sigut un águila... polítich, sols fou un gall. (1)

Per ser polítich de veras li faltavan gravetat, consecuencia, hasta mal genit... Per xó may va arribá á dalt. Vol la Senyora política que 'ls seus fills siguin formals, sincers, braus, poch ambiciosos... Aquest es el seu ideal.

Y á tots els que no l' practican els desprecia y 'ls rebat. Diuen qu' era compassiu aquest senyor tan jovial, que donava molta almoyna... Crech que aixó es ben veritat.

Els homes com en Romero ho son tot; per xó no fan cosas grans, cosas d' empena... tenen massa qualitats y ja se sab que las massas esterilisan, fan mal.

La seva vida política fora alguns rasgos genials, simpátichs, es bastant pobra. Tots tenim cops amagats.

Ocasions tingué per lluhirse y per nefas ó per fas tot el foch que ell sustentava... resultá foch d' encenalls.

Per lo tant á n' en Robledo y aixó ho diu el seu treball, Espanya res té que agrahirli. Bueno, que reposi en pau...

ANDRESITO

Sobre la lley del embut

Si la lira tingués del plorat mestre don Víctor Balaguer, que descans en repós, ara ab ma destre jo polsaria un cant ben falaguer pels diputats á Corts de Catalunya que, cumplint son deber, combaten sens descans en terra llunya la lley més imprudent contra la llibertat del pensament.

De la suferit terra catalana, com galans caballers, demostreu, de la labia cortesana, defensarvos valents com Fivallers. Si guanyeu, ó perdeu, vostra es la gloria, no us mancarán llorers; no hauréu tacat de llot la nostra historia, com alguns deslleials dels que á Espanya s' titulan *liberals*.

Si don Víctor visqués y pogués veure als qu' ell ne deya amichs, y companys de Congrés, hont 'nava á seure, iqué 'n passaria l' pobre de fatichs al pensar que 'ls amichs que avans tenia

(1) Per xó li deyen *El pollo de Antequera*.

son avuy enemichs de la causa més santa que ell seguía! ¡Oh poeta desterrat, no torbis pas ton somni benaurat!

Per fortuna tenim uns mandatarijs poch y ben avinguts, que ab rasonats arguments dels seus contraris se defensen com braus, ben resolutos, fins que als perturbadors de Catalunya els deixin mal retuts. Prompte veurém ab gust com se 'ls esmunya als bromistas Dracóns el projecte de las jurisdiccions.

FÉLIX CANA

NOTICIAS FRESCAS

LELUYAL... Vinch de Madrid y he begut en bonas fonts. Aixó de la policia ja está arreglat.

—¿Es possible?... ¿Es á dir que al fi tindrem una policia seria y ben organizada?

—Pot pujarli de peus. El Govern s' ha convenut de que la seguretat de Barcelona mereix que per ella s' fassi algun sacrifici, y está disposat á ferlo, sense, alló que s' diu, reparar en gastos. *Conque*, adióis bombas y adióis atentats terroristas. Ja cal que 'ls seus autors agafin els trastets y vajin á continuar la tragedia en un altre puesto.

—A veure, expliquim lo que sápigam. ¿Cóm anirá tot aixó?

—Es un plan magnífich. Comensi á imaginarse que l' cos de policia será dirigit per un inspector general, que cobrará al any deu mil pessetas...

—Bon principi... pel que fassi d' inspector.

—Aquest inspector tindrà á las sevas ordres un secretari.

—¿Per fer qué?

—Per cobrar sis mil pessetas.

—No es mala breva.

—Seguint en ordre de categoria, hi haurá deu inspectors segons, un per cada districte municipal.

—¿Sou?

—Bastant regularet. Cinch mil pessetas annals, tan si plou com si neva com si hi ha eclipse.

—¿Y també tindran secretari aquests inspectors?

—¡Vaya! Y advocat que haurá de ser, *nada menos*. Deu secretariets de districte, ab tres mil pessetas per barba.

—Que son entre tots trenta mil. ¡Anda, salero! ¡Vaji abocant pessetas!

—No, jo no aboco res: el Govern es el qui té l' propòsit d' abocarlas.

—Endavant. ¿Qué més tindrem?

—Trenta agents en cada districte, classificats á rahó de mil cinch centas pessetas per individu.

—¿Ja ha acabat?

—Lo dels seus sí: ara ve lo de las obras.

—¿De misericordia?

—De reforma en l' edifici de la antigua Aduana, una part del qual, ocupada avuy per l' Administració económica, será desembrassada per establir en ella las oficinas y l' domicili del inspector general...

—¿El de las deu mil pessetas?

—El mateix.

—Aixís resultarà que l' senyor inspector, á més del sou, que ja no es un gra d' anís, tindrà casa franca...

—Efectivament.

—L' un casa franca y secretari, els altres secretari y advocat... ¿Y no tindran ninyeria?

—Per ara no se 'n diu res, pero aixó no obsta pera que ab el temps també se 'ls concedeixi.

—¿Y aquesta policia, aixís organizada, será la que vetllará pera la seguretat dels barcelonins y s' cuydará de evitar la colocació de bombas y de perseguir en tot cas als que las colouquin?

—Tals son al menos els propòsits del Govern.

—Amich meu, l' han enganayt com un xino. Vé de Madrid, y sab menos de lo que sabem nosaltres sense moure'ns de Barcelona. Els propòsits del Govern—y l' seu plan de reorganisació de la policia ho demostra,—no es perseguir res, ni castigar á ningú, ni donar á la qüestió terrorista més importancia de la que fins avuy ha vingut donantli. L' assumpto, despulat de vels y tapadoras, es el següent: A la quenta el Govern té l' compromís de colocar á uns quants recomenats y no sab ahont ficarlos. ¿Cóm resoldre l' conflicte? Aquí del enginy y de l' astucia.

Posarém má al problema de la policia de Barcelona, farém veure que la reorganisém, crearem pels nostres amichs las plassas necessarias, y *tutti contenti*: els barcelonins contents perque al fi ateném las sevas reclamacions; els nostres paniaguats contents perque s' veuben las vessas seguras y nosaltres contents perque sense fer res quedém bé ab tothom.

—¿Ja entench...?

—Sí, senyor; y d' aquí aquesta inspecció general, y aquestas inspeccions de districte, y aquestas secretarijs advocats... Escolti y no li han dit á Madrid quant comensarán á establir-la aquesta *trascendental* reforma?

—D' aixó no n' he sentit parlar. Lo únich que puch dirli es que una persona, que acostuma á saber molts cosas, considera possible que l' plan no s' mogui del paper y la reforma no s' estableixi may.

—Casi casi que més valdria!...

F.

ESPAÑA AL GEL

A CABAVA Sant Pere de netejar el *llavero* ab paper *esmeril* y «Pasta Amor» quan vet aquí que l' sopran tres cops donats á la porta del Cel. Va á guaytar per la reixeta y ven un senyor escardalench, de mirada extranya y nas arremangat.

—¿Qui sou? li pregunta el celestial porter.

Soch en Lluís Taboada, escritor festiu espanyol, que havent fet el xiste de morir-me, vinch á veure si 'm deixarian entrar.

—Passen á la porteria.

El pretendent a la gloria entra al recibidor, tot satisfet, pero Sant Pere no's mou del cantell de la porta al veure apropiarse un altre subjecte alt, gros y molt panxut, ab la levita tota plena de solfas que arribava esbufegant.

—¿Qué volíau?
—Un reconet de gloria. Soch el mestre Caballero, compositor espanyol.

—Entreu, diu el patriarca ab sa peculiar bonhomia.
Ja anava a posar la balda quan un feble copet donat ab el puny clòs va ferli tornar a esbadellar la porta. Era un tercer pretendent, un vellet de venerable aspecte y plàcid somri.

—Soch en Pereda, el novelista montañés, fa l' esdevingut.
—Endavant, diu Sant Pere senyalantli la porteria.

—Y vos, també veniu d' Espanya? crida a un quart fulano, alt y barbut, que aconsegua al anterior.
—Sí, respongué l' interpelat. Soch en Romero Robledo, per mal nom l' home de la barra, que acabo de deixar la pallofa allà a la terra.

—Passa, virol! afegí Sant Pere, y donantli paternalment un clatellot barboteja tot fent giravolta el llavero:
—Oy, oy, oy, oy, si això dura... *Finis Hispania!*

Quan els quatre ilustres difunts espanyols van trobarse fent *ante-sala* en la porteria del Cel, alló va ser el despitós de la alegria sorollosa. No se sentia altra exclamació que aquesta: *Hola! Tú també per 'quí?... Vaja, me 'n alegro.*

En Taboada vinga jugar a balas ab l' ull de vidre; en Romero plantava las sevas dents grosses a tall de bitillas; don Joseph Maria, ab el seu bastonet de jonquillo, apretava l' ample abdómen del mestre Caballero y aquest ab la batuta a la mà bellugava 'ls brassos desafortadament a tall de director de *murga gaditana*. Tots feyan xistes, *calembours* y astracanas celebrant la casualitat de haver mort casi simultàneament; tots semblavan estar possehits de una immensa satisfacció al trobarse lluny de la prosaica terra.

Sant Pere mateix ab tot y sa llarga experiencia professional, no amagava la seva sorpresa davant d' aquell rebombori expansiu de l' alegria que 's desbordava.

—Senyor: May he vist gent tant contenta de trobarse aprop vostre; va corre a dir al Pare Etern. Son quatre espanyols de cap d' ala, molt divertits y molt ingénuos.

—Que vinguin a ma presencia, respongué sentenciosament el Totpoderós, amanyantse els pels set, nou y onze de la serie B. de sa poblada y argentina barba.

Una vegada asseguts en el *banquillo* els aspirants a la padissaca emancipació, el Pare Etern va anarlos interrogant un per un.

—Tú, mortal aixerit, digué dirigintse a n' en Taboada, ¿qué desitjas, la Gloria?
—Ja m' acontento ab una *glorieta*, respongué l' enjogassat autor de *Las de Cachupin*.

—Deixat de bromas funerarias, replicá l' bon Deu, y explicat, ¿has sofert gayre al món?
—Dihentvos que som espanyols está dit tot. Jo, per la meva part, dech dir que he sigut víctima de una competència despiadada. Desde que 'ls ministres y diputats diuhen xistes en el Congrés, que nin gú compra els meus llibres. (En *Romero Robledo*: Demano la paraula.) Ademés, la gent no está per riure a Espanya; qui més qui menos passa las sevas tragerias a casa seva, y dels diaris ja ningú 'n llegeix més que 'l *Crimen Passional*, y ab prou feynas.

—Y ¿quin bagatge literari portas, cinch mortal?
—Teniu: aquí va la colecció de las mevas obras. En ella hi veuren retratadas dos extensas y calami tosas plagas d' espanyols: els cursis y els parásits burocrátichs.

—Y tú, avi? fa el bon Deu interrogant a n' en Pereda.
—Jo represento aquí, com poden veure en mas *Escenas Montañesas*, la noblesa y la energia miserablement descuidadas del verdader poble, del poble que treballa y produheix ab esforços inútils per falta de direcció en las classes intelectuales y per falta d' apoyo en els governs.

En Romero Robledo:
—Demano la paraula.
El Pare Etern: ¿Qui ets tú?
—El polítich de mes barra, que vé en representació dels governants espanyols.

—¿Y qué alegas en favor teu?
—L' haverme mort avans de l' aprobació del ignominios projecte de llei sobre las jurisdiccions.

—¿Y tú, de quins mérits te vals per entrar aquí? fa el Totpoderós dirigintse a n' en Caballero.
—Jo represento als artistas que llytan ab el mal gust del públich y ab el desvergonyiment de la majoria dels autors. Teniu, repasseu la estadística de teatro: ¿Quins son els éxits mes assombrosos? *El Arte de ser bonita* y *La gatita blanca*. Jo, Senyor, m' honro molt en poder dir que no soch l' autor de tanta depravació.

El jurat compost d' àngels, arcàngels y gent alada de *memor cuantia*, se retirá un moment pera dictar sentència. Després, Deu digué:
—Convensut de que vosaltres formen la genuina representació d' Espanya; de que sou quatre morts representants d' un poble bó, pacient, dócil, sofer... casi burro, declaro ab tota la meva omnipotencia que d' avuy endavant las portas del Cel serán obertas no sols pera la actual generació espanyola, sino pera tots els seus descendents.

—Grans mercés en nom de tots plegats, diu aixecantse en Taboada. Pero us agrairiam que enviesiu un recado allà baix pera que a la Terra s' enterin de tan fausta nova.

—Tot está sabtament previst en aquesta casa, va interrompre ab tò imperios l' Arcàngel Gabriel.
Y efectivament, els representants espanyols pogueren veure a poch pasos d' allí una gran rotació va que, a rahó de tres mil per s' gon, imprimia unas tarjetas que deyan aixís si fa o no fa:

LA SENYORA
ESPANYA Y FILLS
ofereixen a vostè son nou domicili
— Cort Celestial, 6 esq, entresal... y lluna

Tarjetas que segurament Sant Pere 's cuidarà de fer a arribar a mans de totes las nacions que poblan el planeta Terra y altres planetas més ó menos habitats que giravoltan per aquests móns de Deu.

JOAQUIM AYMAPI

SAL DE LA TERRA

A Barcelona

Catalunya te grans minas d' hont s' extrahen sals molts finas... Y, als que mal de tú han parlat, desitjant, en só de guerra, sembrar de sal nostra terra, digals'hi qu' han fet salat.

Com que tú ets molt espanyola, deixa que rodi la bola fins que s' hagin adonat (y aixó ho comprén el més... bleda), que, de peus a la galleda, aquest cop s' han ben ficat.

Digals'hi que la sal teva, ni a ta casa, ni a la seva, pot mancarhi ni un moment; y, si hi ha algun... estrafalari que t' vulgui dir lo contrari, demóstrali, al punt, que ment.

Ta sal els gustos nivella; y se 'n tira a l' escudella, al arrós y al peix fregit; com també a las farinetas, als cigrons, a las monjetas, al estofat y al rostit;

per fer carn a la cassola, per amarin la escarola, per la cunya, en general, no hi ha pas que disputarhi; ab tot se te de tirari el seu pessiguet de sal.

Mentres tinguis, Barcelona, sols una nena bufona qu' escampi sal pel carrer, no temis, ciutat aymada, no temis a cap sembrada que cap dany a tú 't pot fer.

No temis castigat al neci, y tracta sempre ab despreci als que t' hagin bescantat; qu' aquí es espanyol tot bitxo, y els brams d' ase, diu el ditxo, may al cel han arribat.

Y en fi: si un poca vergonya vol pintarte la... cigonya, li dius: Tornése'n al llit, que no volem ja més *murga*... perque, aquí, 'ns serveix... de purga la vostra sal de Madrid. (1)

MANEL NOEL

ALGUNS catalanistas clericals del Ajuntament de Barcelona s'han declarat enemichs fins a la obstrucció de que s' estableixi un forn crematori en el Cementiri, pera us exclussiu dels que demanin reintegrarse en la naturalesa per medi de la incineració, en lloch de ferho per medi de la podridura.

No comprénch la tirria dels clericals sobre aquest punt. ¿No son partidaris del infern? ¿Cóm, donchs, poden oposarse a que ab el cos dels heretjes s' efectuhi aquesta especie de infern anticipat?

Contrastos:
Grans festas a San Sebastián, ab motiu de l' abjuració de la princesa de Battemberg, destinada a compartir ab D. Alfonso XIII el soli d' Espanya, previa la seva conversió al catolicisme.

Allí hi va anar el Sr. Moret, desitjós de treure's el mal gust que tants y tants sofimes deuen haverli deixat al paladar al defensar, en sos pirotécnicos discursos, la llei de jurisdiccions.

Però ni allí els successos l' han deixat tranquil.

Tilín... tilín...
Telegrama de Córdoba:
«Las multituds famélicas recorren els carrers. S' han hagut de tancar las botigas de comestibles amenasadas de saqueig. La situació es apurada.»

En Moret s' arronsa d' espatllas, y a penas gira la esquena:
Tilín... tilín...
Telegrama de Málaga:
«Els obrers sense feyna exhalan pels carrers la seva desesperació. No hi ha medi de socorre'ls. La situació es grave... ¿Qué hem de fer?»

En Moret, per tota resposta, 's grata la barba, dihent: «Si ho sabré jo, que 'n soch, que 'ls andalusos son molt exagerats!»

No ha passat un quart d' hora, y de nou sona 'l fatidich timbre, com si toqués a somatén. Aquesta vegada ja no's tracta de andalusos, sino de aragonesos. A Fraga's troban dos mil jornalers sense feyna. Recordan las promesas que se 'ls van fer durant l' últim viatge del rey en la inauguració del sífon de Sosa. Demanan pa y treball. L' alcalde promet ocuparne 250. Els demés s' indignan y diuhen:

«O tots ó cap.» Creix el disgust. Els amotinats amensan invadir la Casa Consistorial. Se presenta la guardia civil y ipim, pam!, tiros d' aquí... tiros d' allà.

Resultat: quatre guardias ferits; cinch obrers morts; vint més ab feridas de gravetat... ¡Maravellas del maüser providencial! Y cap a Fraga s' encaminan noves forsas... Y l' ordre, naturalment, se restableix...

(1) Sal purgant que s' expén en totes las droguerias, y a la que se li dona aquest nom.

y regna la pau, sobre tot en el cementiri. Ja que 'ls jornalers careixen de feyna, a lo menos que treballin els enterra-morts.

Davant de aquests contrastos tan frapnants... tan espanyols, ¡quin discurs més hermós y més poétich no pot fer en Moret, tan bon punt prengui las cartas en las Corts, pera demostrar que may, pero may havia atravesat Espanya un periodo tan florent... y sobre tot tan pintoresch!

Si 'ls extrangers no venen a bandadas a presenciar aquests espectacles, s' haurá de confessar que 'ls extrangers no tenen gust.

Se queixan las ánimas piadosas de que a Changai (Xina) hajan sigut assassinats per las turbas un gran número de *germans de la Doctrina cristiana*.

A mi també 'm dol perque, avants que tot, tinch sentiments humanitaris. Pero lo que no comprénch son las queixas dels católichs, ja que 'ls xinos, al matar a qui 'ls va a rompre las oracions, no fan altra cosa que defensar la unitat religiosa del seu país.

Y 'ls católichs han sigut sempre partidaris de aquest principi.

Alguns católichs de Sevilla han arrancat els plansos que foren plantats en la Festa del Arbre. Se comprén la tirria dels católichs contra la vegetació arborea. Está probat que 'ls arbres son els reguladors de las plujas, y ab plujas regulars seria de tot punt innecessari acudir a las rogativas.

¡Guerra, donchs, als arbres, y viscan las rogativas!

A Montellano (Sevilla) el poble, famélich, va invadir la Casa Consistorial, apoderantse de la caixa de caudals y repartintse els fondos.

La guardia civil va efectuar 17 detencions. ¡Qui sab si al últim será aquest el medi que adoptin els que no poden menjar! Ferse agafar, y que 'ls mantinguin.

Fins que 'l govern se vegi obligat a tancar las presons per falta de recursos.

Perque 'l diputat regionalista Sr. Girona va dir que 'ls republicans y 'ls catalanistas havían de procurar que no triomfés per Catalunya cap diputat conservador ni liberal, l' *Avi Brusi* ha tingut un gran incomodo.

Y 's comprén que s' enfadi, perque la sola idea de que Catalunya entera parteixi peras ab las oligarquias monárquicas, es una cosa que 'l tren de quici.

Pero Catalunya 's va republicanisat, y al últim Catalunya, referintse al *Avi Brusi* y a las *oligarquias*, dirá:—Ja que tant s' han estimat, que 'ls enterrin junts!

Ja casi no val la pena de pendre nota de las bravatas que contra Catalunya etjegan alguns periódichs de Madrid, que ostentan títuls de carácter militar, perque ja ningú fa cas de lo que diuhen.

Un d' ells demanava no més que aixó: «que no hi hagi un sol soldat catalá a Catalunya, ni un sol empleat catalá en tot' Espanya; que 's declari obligatoria la ensenyansa del castellá; que 's prohibeixi la predicació en catalá; que 'ls rétols de botigas y establiments s' escriguin en castellá, podent posarse dessota en catalá, pero en lletra més menuda, y que la bandera catalana no pugui posarse sino en tany més petit que la espanyola.

Demanava ademés que no 's permeti la representació en Corts de cap regió ahont se propalin ó s' hagin propalat doctrinas antimilitaristas; y que si els catalans no 's volen sotmetre a las lleys espanyolas, passin la frontera y vajin a naturalisarse al extranger.»

Per lo vist no n' ha tingut prou Espanya ab la expulsió dels jueus y dels moriscos, que hi ha que procedir ademés a la dels catalans.

Ara comprénch la tendencia de aquest periódich que volia arrasar a Catalunya y sembrarla de sal.

Al últim ja ho ha fet... perque tot lo que diu, francament, es molt salat!

De tots els diplomátichs reunits a Algeciras, el Mokri es, sens disputa, el que ho entén millor.

Davant de la expectativa de que la cosa havia de durar molt temps, se 'n va portar una bona colecció de moras, tenintlas reclosas en una casa de la població ahont hi passa ell la major part de las horas del dia que li deixan lliures las preocupacions diplomáticas.

¡Qué 'n son de burros els francesos que, tenint la cosa a la vista, no saben imitar al Mokri, en aquests exercicis de *penetració pacífica!*

Llegeixo:
«S' assegura que la ex-emperatriu Eugenia ha posat a la disposició del Papa dos milions de franchs per ajudar al culte de Fransa.»

Se veu que aquella bona senyora graneja molt. Y aixó vol dir que de Fransa 'n va sortir *destro-nada*, pero no *tronada*.

¡Endavant la broma!

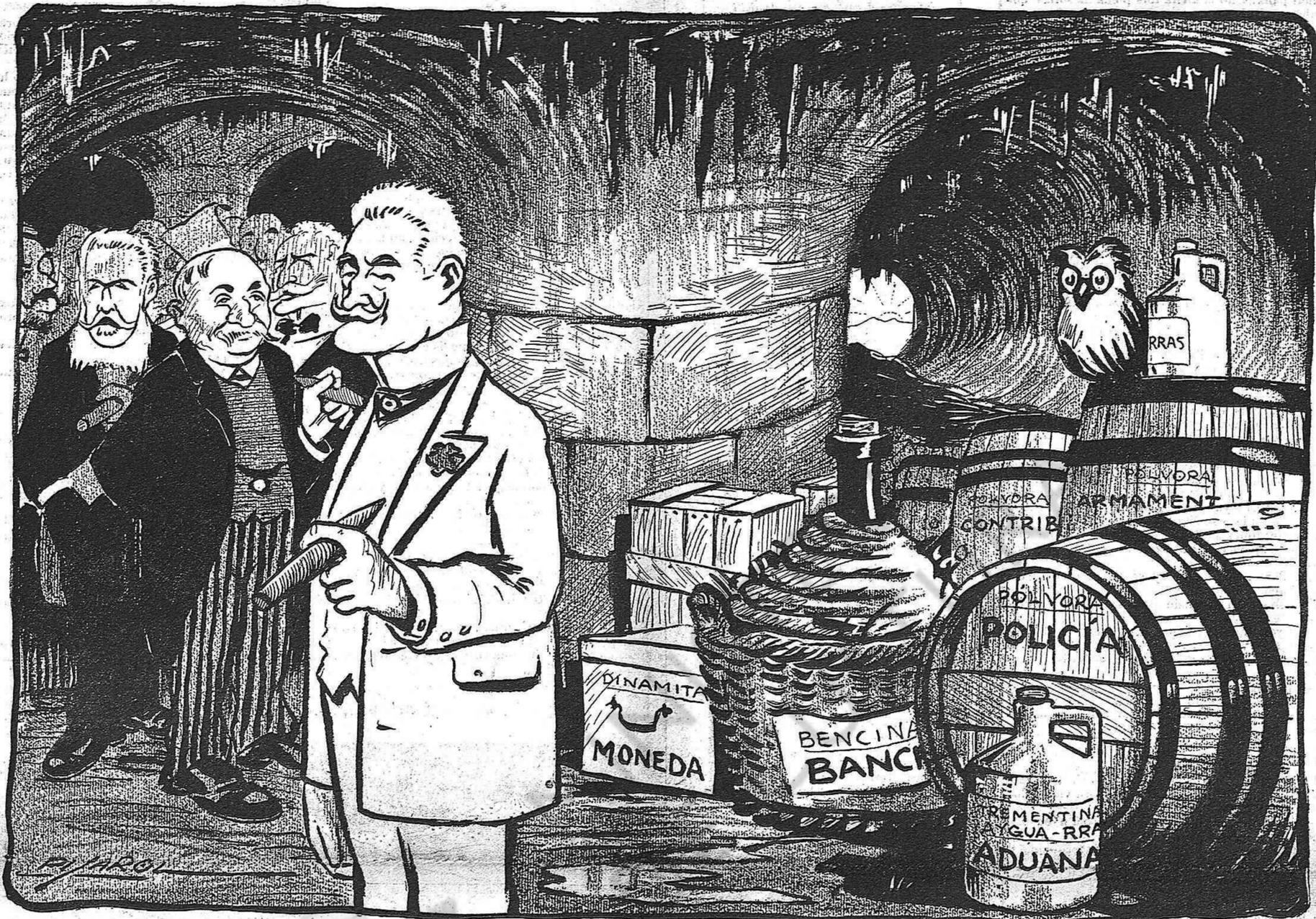
Diu que passen fusells... ¡Bueno! Com a créureho, ho creyém; pero, de tots modos, co 'sti que nosaltres no 'ls veyém.

Sa Magestat el Lladre

—¿Qui es aquest, que tot el món el saluda ab tant respecte?
—Un ladrón.
—¿Y per qué no l' agafa?
—¡Oh! agafar, ag. f. r... Es muy delicado esto.

La conferencia d' Algeciras

TATTENBACH:—Aixó es un magatzém de materias explossivas. Per lo tant, senyors, si 'm volen creure á mí, molt cuydado ab els mistos

Era tan fresch, que un cop mort volgué entrá al Cel; pero un ángel que 'l conegué li va dir: —¡Fora d' aquí!.. ¡Quína barrat!

Fa ja una pila de días que no 'l entench á en Moret; no sé si ell juga ab nosaltres ó algú está jugant ab ell.

La ley de jurisdiccions sembla una moneda extranya: podrá ser que sigui bona, pero el cas es que no passa.

No te'n fihis de la calma que gosém en apariéncia: recorda que som al Mars, y ja ho sabs, el Mars marseja.

—¿Qu' es aixó que segons diuhen acaba de passá á Fraga? —Res: que ja están tips de figas y s' han dat á las castanyas.

¿Un sermó sobre 'l dejuni? Pert el temps, senyor rector: aquí dejuna tot bitxo, no 's necessitan sermóns.

O jo ho veig molt al revés, ó 'l vell Moret á horas d' ara está cassant una llebra perquè se la menjí en Maura.

Al Circo Parlamentari fan ara una pantomima en cent entera, titulada: La ley enterrada en vida.

A Andalusia hi ha fam, l' Aragó cau de miseria... ¡Ay pobres guardias civils, que se 'ls en gira de feyna!

Diputats, feu el cap víu, qu' en Moret té malas manyas: el día menos pensat tanca las Corts y us despatxa.

Aquests senyors d' Algeciras son en vritat admirables. ¡Estarse tant temps bombant, sabent que al pou no hi ha ayguál..

Al qui sábiga explicarme el joch de don Segimón li regalo... li regalo... la ley de jurisdiccions.

L. WAT

A LO INSERTAT EN L' ÚLTIM NÚMERO

XARADAS 1.ª—Car los.
Id. 2.ª—Clau-dí.
Id. 3.ª—Ber-nat.

Han endevinat totas ó part de las solucions corresponents al número anterior, els caballers: Los Funiculars de la Fransa Xica, Curanill Magatzem, Pau Cafeté de Culera (a) L' home de la broma, Pau de las Calsas Curtas, y Musclús.

XARADAS

CASSADAS AL VOL... DE LAS TAULAS de un CAFÉ

I
BUSCANT UNA FUGIDA

(—Veig que no ve la Dos hu per pagá 'l gasto y fa estona que ja 'l estich esperant y la cosa no es de broma... per pagar no tinch ni un céntim... No 'm farán pas la hu-segona per un ral aquí deixar... A veure... rumihém la cosa perquè 'm sembla que aquest mosso; pobret, no hi segón-segona...

¡Ja está! ¡Mosso! —¿Que 'm demana?

—Sí. —¿Qu' és lo que vol?

—Escolta: si un no 't pogués pagá 'l gasto... ¿qué farías?..

—¿Ve la porta?..

¡d' una puatada de peu igual que un hu el treya á foral... Y l' altre, girant l' esquena

decidit, li diu: —¡Donchs, cobra!

II

DIALÈCH ENTRE UN PARROQUIÁ Y EL MOSSO

Entra cremat un senyor y tot murmurant s' assenta:

(—¡Sembla mentida! Per un dos-dos y per un primera haver de renyí ab la dona...)

El mosso hi va tot depressa y li diu:—Senyor Total, ¿porto la dugas-primer

com de costum? —¡No, noy, no!

—¿Es dir que res no vol pendre?

—¡Si que vull pendre!.. —¿Qué? —¡Una...

determinació molt seria!

III

ENTRE UN CRACH Y EL MOSSO

—¡Mosso! —¡Voy!

—¿Vosté qué vol?.. ¡Ja ho total!

—¡Ja ho crech, si fa més d' una hora que aquí m' estich esperant!..

¡hasta hu-tercera-invers picar hu-segón plural ja estava cansat!

—Donchs, digui qué vol y se 'l servirá.

—Oh, primer vull sabé 'ls preus...

—Cada consumació un ral.

—¿Es dir que per consumirme aquí encare haig de pagar?

J. MORET DE GRACIA

TARJETA

N. TULÍN — ROGÉ
BAÑOLAS

Ab aquestas lletres degudament combinadas formar el títul d' una obra catalana y 'l nom de son autor.
LACAYO

ANAGRAMA

El día de la santa Tot hem d' avisá á n' en Pasqual perquè vingui á casa nostra á menjá un xich de Total.

A. CARARACH

GEROGLÍFICH

×
O M I R
T A T
L A Q U E
k g . A
C E L
B A R
O N A

MARTÍ T. BOT.

Caballers: Miquel Roca (a) Calet, Carlos de Torrellas, J. Faiges Canals, Un aprenent de Esparter, Lacayo, Tortuga, Pep Pó, Xech de Llansá, Un Profeta, Joan Joseph, y Un Blanench: Casi rés, per no dir rés.

Caballers: A. Cararach, y Musclús: Alguna coseta.

Caballer: Manel Noel: La d' avuy no m' agrada gayre. —Chatarra: Aixó es algo exagerat. —Casimiro P. y Borrás: Bastant defectuosa. —El Xich de las B.: No té cap condició bona. —J. Staransa: Rebut y gracias. —Joseph Gili: Té molta rahó, pero no li val. —M. Soler: No m' atreixo á aprofitarlas. —P. M. Guttems: No 'ns agrada prou. —Ramón Blanch: Ah, no era vosté? Donchs, vaja, 'ns en alegrém. —Jaume Centelles: Casi no n' hi ha una de ben ensopegada. —J. Fusté Martí: Inexperencias en gran. —S. Roig y Ribas: Errada. —J. Sanllehí Vila: Aixó pitarreja massa. Ens fa mala espina. —Vidi Amargós: Ho crevem fora de loch. De tots modos, se agradece. —P. C., J. G. C., J. A., J. V., y Un que no creu ab capellans: No 'ns es possible publicar las cartas que 'ns envían, per distintas rahóns.

Imprempta LA CAMPANA y LA ESQUELLA, cañer del Oim, número 8
Tinta Ch. Lorilleux y C.ª